

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Ḥamishah shiṭot

Nachmanides, Moses

Zultsbakh, 1762

VD18 15256944

יְלֻחַ יְשׁוּדָח

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10835

הרושי חולין

ק"א

זהו מה שהשמיט הרץ זל בחרושו בפרק אלו טרפות בפסקת דרוסה :

דף גג ע"ב דרוסה שאמרו עד שיאירוס בשר כנגד בני מעיים • עי' דרוסה שאמרו שגריסה בדיקה כגון ספק דרוסה ובהא סגיא ליה בבדיקה מה שאין כן בודאי דרוסה דלא סגיא ליה בבדיקה ואפילו לא האירוס בשר אסורה שקרי ליה דרוסה לפניו • והכי מוכחא מתני' דקמני ודרוסה הן ואלו בדיקה לא קמני אלא הכא בספק דרוסה וקאמר אבדיקין לה דלא מתסרח אלא עד שיאירוס בשר כנגד בני מעיים דלאמרי' דזכירא קלי כלומר הארס סורף את בני מעיים ולאפוקי האדום בשר צירך דחפילו תימא דזכירא קלי אין סם מקום שמתדק בו אף על פי שהוא עובק ויורד וכן אמר אומר בדרוסה ודאי לפניו בירך שחינה באסרת בכך כך כבש הרש"ע ז"ל והראיה שהביא ממתי' דקמני ודרוסה הן ואלו בדיקה לא קמני • נראה לי דאינה ראייה דמתניין טרפיות אפיה לאשמועינן ובתקנתא לא קא מייירי ואין הכא נמי בבדיקה שראו אפילו ודאי כדרסה • וכן דעת הרשב"א ז"ל דאפילו בודאי נדרסה יא דסוה בדיקה וכן נראה • והכי שאמרו דרוסה שאמרו ולא אמרו ספק דרוסה שאמרו • והילכך דרם בפנינו בודקין אותו מבחין אם יש מקום לדמדם מבחין בודקין כנגדו ואם האדום בשר מבכנים כנגד הכלל אף על גב דלא נקבה הערוץ סם אלא שנחלחל סם הארס וירד טרופה דסוה בדיקה לבני מעיים • ואם לא האירוס בשר כנגד בני מעיים כשרה • אמאטמא ולתחת אפילו נמלא סם קורט דם אין בכך בלוס ואם לא נמלא מקום הדמדם מבחין כשרה דלף על גב דדרסה לא שלט בה • במה בדיום אמורים כסדק סמוך לדריסתו אבל אם נחמר זון בדיק חוששין שחא הכריח מבחין וסנה מראיו הילכך לריבה בדיקה מבכנים וכן כתב הרשב"א ז"ל • ורש"י ז"ל סובר דבודקין ספק דרוסה או שראינו שדרסה אפילו מקום הדריסה כיבר מבחין וכיון שראינו שדרסה חיישין משפס דסבירא ליה דכיון שביבר למטלה שדרסה טוב אין גריך בדיקה •

דף גג ע"א האלהים מורה בה רב מכפא דמוחא ויזר אטמא • פירש לאתויי גואר אתא שאלם האדום הכשר כנגד הסימנין טרפה • כן פירש הרש"ע ז"ל וכן נראה ואם כן כיון דרב הכי סבירא ליה ור' חייא הכי סבירא ליה ור' יוחנן דמשמע דקבלה מר' חייא דלא אמר ליה כלום • ומתהי דבין להכתא דרוסה לריבה בבדיקה כנגד הגואר ואם האדום בשר כנגד סימנין טרפה • אלא שלא ראינו מי שפסק כן • ומתהי דבין דליסורא דאורייתא היא ראו לחוס לרבא אלא שגריסה שהם מפרשים מכפא דמוחא שגריך לבדוק הנגלגת כנגד המוח אבל הגואר לא • ואינו נראה כן דל"כ לא היה אמר מכפא דמוחא עד אטמא והכי הוה ליה למימר האלהים מורה בה רב דכפא דמוחא גם כן גריך לבדוק אלא שמת מיה דהייקור כדברי הרש"ע ז"ל • פירש דרב לאתויי גואר אתא שאלם האדום כנגד הסימנין טרפה • ברם זכור אותו האלם לטוב שנאמרה שמונה זו מפיו שמוטה ושמוטה כשרה אי אפשר לשמוטה שפעה שחטה • רבי יוחנן אמר וביא בהמה אחרת ויקף • רב נחמן אמר לא אמרן אלא שלא תפס בסימנין ושחט אבל תפס בסימנין ושחט טרפה הפסד לשמוטה שפעה • זו היא גרסת הגאונים ז"ל • ופירש וביא בהמה אחרת וישטחה ואחר כך יעקור הסימן ויקף היקור • ואם דומה לזו בארם דודאי לאחר שחיטה נשמת ואם לאו טרפה • ולא גרסינן אחר רב נחמן אלא רב נחמן אמר • ולפי גרסא זו רב נחמן חולק הוא לומר שאפילו הקוף וכדמו כל שפס בסימנין אסורה ואין סומכין על הקפה • וכיון דלא חיפסקא הלכתא כחד מבייביה ואיסורא דאורייתא נקטינן לחומרא ובעינן הקפה והוא שלא תפס בסימנין ואי תפס בכל ענין אסורה • והרמב"ם ז"ל והר"ם הלוי ז"ל פסקו הא דרב נחמן כדמרתם שהכל הולך אחר תפיסה אם תפס בסימנין טרפה לעולם ואם לא תפס בסימנין כשרה לעולם ואפילו בלא ספק • דסבירא ליה דרב נחמן אדרב קאי ולא אדרבי יוחנן דלר' יוחנן אפילו תפס בסימנין מקיפין ואם דומין כשרה הילכך הוה לכו רביס ורב נחמן לגבי ר' יוחנן וקיימא לן כותייהו דרביס גיבחו והייקור כדעת הראשון והוא דעת הרב בעל הלכות גדולות ז"ל • והרמב"ם ז"ל והרשב"א ז"ל וסבירא ליה דרב נחמן לפרושי אתא דלעולם בעינן דלא תפס בסימנין ואחרווייהו קאי הילכך הוה ליה ר' יוחנן לגבי רב וכל רב ורבי יוחנן הלכה כדרי יוחנן הילכך בעינן הקפה והוא שלא תפס בסימנין • וה"ל אם תפס בעור דכיון דתפס בעור תפס בסימנין קרינן ליה דתשחי סימנין שפיר אפי' שקורין : זה הכלל לאתויי תמי' לאתויי שב שמתפתח • ואם תאמר ותאמר לא אמר לאתויי כסב"ר • יש לומר דבסב"ר מתניין היא הילכך לא לריך לאתויינהו אבל גש שמתפתח לריך למיתבינהו ולהכי מיייתי להו כוס הכלל :

שם בעי אילפא יש דרוסה בסימנין • פירש רש"י ז"ל אם דרסה כנגדן והאדום הכשר כנגד הסימנין מי אמרינן דסימנין כבני מעיים דכיון שהאד' בשר כנגדן טרפה או דילמא דסימנין קשים הם אלא דריסה וזד שיאדמו סימנין ענתן לא מיטרשא • כבר פירש רב חנן דאמר לריבה בבדיקה כנגד הכלל לאתויי טובי הגואר או הירביס • ויש נוסחאות דגרסי לריבה בבדיקה בבית סלל שלו ואפילו בסימנין • ונראה לי דלא נוסחא דיוקנת היא דלמאי אפילו חיבא :

שם רבנחמן אמר בקוץ עד שתקוב לחלל • פי' דחיישין שחא יקובו הדקין או הריאה והלב והמרה ואי אפשר בבדיקה לפי שאין אבו יודעים באיזה מקום הוא שבדוק עליו ולא דמי לנקב הקרקען וביס שלו קיים • ולישב לו קוץ בושט • דתפס במקום ידוע ולא דמי לנפלה דכשרה בבדיקה דתפס כיון שנפלה אי איתא דנקבו בני מעיים קרע הוא וקרע גדול הוא הילכך סגי בבדיקה אבל היכא דאיכא למיחא לנקב משהו ואין ידוע באיזה מקום בדיקין ליה טרפה וכן דרין במלא מחט מוך בני מעיים וכמנלא חתט מוך המרה דחיישין שחא יקבו ואין חמו יודעים באיזה מקום נבדוק הילכך טרפה •

סליקא

